

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.V.40.029/2022/5/I.

A felperes:

Felperes1 (Cím2)

A felperes képviselője:

ügyvédi iroda (ügyintéző: dr. Adámi Csaba, ügyvéd Cím9)

Az alperes:

Alperes1 (Cím1)

Az alperes képviselője:

ügyvédi iroda1 (ügyintéző: dr. Livo Gergely ügyvéd (Cím11)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

az alperes (91. sorszám alatt)

A per tárgya:

vagyonelemek visszabocsátása iránti per

A felterjesztő bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

6.G.40026/2020/86/II.

Í t é l e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a keresetet elutasítja.

Mellőzi az alperesnek a felperes javára elsőfokú perköltség, valamint az állam javára le nem rótt elsőfokú eljárási illeték fizetésére kötelezését.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 600.000 (hatszázezer) forint elsőfokú és 7.580.000 (hétmillió-ötszáznyolcvanezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

A le nem rótt elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a 2002. január 25. napján aláírt megállapodással a név területén regionális integrált hulladékgazdálkodási rendszer kialakítására, az ehhez szükséges gazdasági, pénzügyi és jogi előfeltételek megteremtésére és az európai uniós követelményrendszer megvalósításának elősegítése céljából a térségben érintett 204 önkormányzat konzorciumot hozott létre. A konzorciális szerződés rögzítette az ideiglenes befektetési célra alapított társaság céljait, azt, hogy az Európai Unió 2000-2006. évek közötti időszakra vonatkozó kiemelt támogatási területét, a környezetvédelmet és az ahhoz kapcsolódó eszközzrendszert az ISPA foglalja össze, amellyel összefüggésben a tagok a regionális települési szilárd hulladék kezelésének általános megoldására vállalkoznak.
- A megállapodás keretei között a tagok - egyebek mellett - kötelezettséget vállaltak a rendszer kiépítéséhez szükséges pénzügyi alapok előteremtésére, különösen az európai uniós program keretében megvalósuló pályázaton való részvételre, a keletkező szilárd hulladék elhelyezése és kezelése tekintetében a projekt megvalósításával kialakított rendszer igénybevételére és a megvalósult projekt egységes elvek szerinti üzemeltetésére vagy annak biztosítására, ezzel összefüggésben pedig a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos közszolgáltatást ellátó közszolgáltató kiválasztása érdekében pályázat kiírására és a nyertes pályázóval a szerződés megkötésére.
- [2] A tagönkormányzatok a megkötött megállapodás tartalmát részben módosítva 2002. június 20. napján egységes szerkezetbe foglalták és fogadták el a konzorcionális szerződést. A szerződés VI. pontjában rögzítették, hogy a projekt keretében megépülő létesítmények a tagok osztatlan közös tulajdonába kerülnek.
- A X/1. pontban elfogadták, hogy az ISPA támogatási kérelmezési eljárás, valamint a későbbiekben a projekt végrehajtásáért felelős szervezet Felperes1, mint gesztor, aki a szerződést aláíró valamennyi tag képviselőjét ellátja.
- [3] Az ISPA/KA projekt kapcsán 2005. január 26. napján jött létre az azt követően többször módosított támogatási szerződés. amelynek VII.21.1. pontja kimondta, hogy a támogatás segítségével megvalósított beruházás során létrejövő létesítmények és beszerzett eszközök a kedvezményezett (a konzorciumi szerződés szerinti települési önkormányzatok) tulajdonába kerülnek. A 21.2. pont a beruházás elkészült létesítményeire, beszerzett eszközeire elidegenítési és terhelési tilalmat írt elő a beruházás befejezését követően legkevesebb 5 évre.
- [4] A kötelezettségvállalások eredményeként a 104 önkormányzat közigazgatási területét magában foglaló északi projektterület vonatkozásában az ISPA/KA projekt során létrejött eszközök üzemeltetésére közbeszerzési eljárás kiírását követően a gesztor felperes és a nyertes pályázó cég1 Zrt. mint üzemeltető (továbbiakban alperes) között 2007. március 8. napján üzemeltetési szerződés jött létre, amely alapján a megvalósult ISPA/KA eszközök, így a projekt keretében létrejött, cím12 és cím13 területén kialakított regionális hulladékkezelő lerakó telepek, az azok működtetéséhez szükséges munkagépek, gépjárművek, felépítmények 2018. október 31. napjáig az alperes kizárólagos üzemeltetésében álltak.
- [5] A cég1 Zrt. elnevezése 2010. január 8. napjától AVE cég1 Zrt.-re, majd 2014. augusztus 19. napjától név1 cég1 Zrt.-re változott.
- [6] A 2002. évi konzorcionális szerződés létrejöttékor az cím13 091/7., 091/9., 091/10. hrsz.-ú és cím14 073. hrsz.-ú ingatlanok (továbbiakban perbeli ingatlanok) az alperes kizárólagos tulajdonában álltak, az alperes tulajdonosi körébe kizárólag önkormányzatok tartoztak. A név2 Térség önkormányzatai az ISPA/KA projektet többek között a fenti ingatlanokon kívánták megvalósítani, míg az ISPA/KA projekt alapján megvalósuló eszközök üzemeltetését az alperes mint üzemeltető közvetlen kijelölésével akarták biztosítani.
- [7] Az akkor hatályos 1992. évi LXXXIX. törvény 19. § (5) bekezdése kimondta, hogy a központi támogatással létrejövő beruházást kizárólagos önkormányzati tulajdonban lévő per-,

teher-, és igénymentes ingatlanon lehet megvalósítani. Mivel az alperes ebben az időszakban kizárólagos önkormányzati tulajdonban állt, így megfelelő volt az ingatlanok használati jogának az önkormányzatok részére történő átadása.

A megállapodások aláírását követően, 2005-ben az alperest részlegesen privatizálták. A tervezett ISPA/KA beruházás megvalósíthatósága érdekében ezért az alperes 2007. június 8. napján a használati jogot alapító szerződéseket felmondta, és a perbeli ingatlanokra 2007. július 6-án, majd annak módosításával 2008. január 23-án adásvételi szerződést kötött a felperes vevővel.

2009. december 14-én a perbeli ingatlanokra a felperes önkormányzat és az alperes adásvételi és használati jogot alapító szerződést kötött, amelyben – egyebek mellett - az ingatlanok földterületére vonatkozóan 2018. november 1. napjától 2050. november 1. napjáig tartó határozott időre használat jogát alapítottak az alperes javára, amelynek ingatlannyilvántartási bejegyzéséhez a felperes hozzájárult.

A szerződés 3.2. pontja kimondta, hogy a használat joga fenti ingatlanok vonatkozásában kizárólag a földterületekre vonatkozik, a felépítmény ingatlanokra nem.

A szerződés 6.1. pontjában az önkormányzat kötelezettséget vállalt arra, hogy a használat joga fennállásának teljes időtartama alatt megtartja az ingatlanok jelenlegi, hulladékkezeléshez kapcsolódó funkcióját. Kötelezettséget vállalt továbbá arra, hogy a cég1 Zrt. részére a hulladékkezeléshez kapcsolódó területhasznosítással összefüggő valamennyi tevékenységhez minden olyan szükséges engedélyt és hozzájárulást megad, ami ezen funkció ellátását maradéktalanul lehetővé teszi – illetve kötelezettséget vállalt arra, hogy a hulladékkezeléshez kapcsolódó területhasznosítási tevékenységben semmilyen módon nem gátolja a cég1 Zrt.

[8] 2012. június 28-án a felperes, mint eladó és az alperes között ingatlan-adásvételi szerződés jött létre a perbeli ingatlanokra azzal, hogy a felek kikötötték, hogy az adásvételnek nem tárgya a névi Konzorcium által létesített, a tárgyi ingatlanokon található bármilyen ISPA/KA beruházás. A Kaposvári Törvényszék előtt indult más peres eljárásban elrendelt, a perbeli ingatlanokat érintő perindítás tényének feljegyzésére tekintettel a 2012. június 28-ai adásvételi szerződést 2016. március 31-én a szerződő felek közös megegyezéssel felbontották.

[9] Az üzemeltetési szerződés 2018. október 31-ei lejárátát megelőzően a szerződő felek között egyeztetés sikertelenségét követően felperes, mint gesztor írásban felhívta alperest az cím13 lerakóban és cím14 átrakóállomáson található, a konzorciumi önkormányzatok tulajdonában álló vagyonelemek birtokbaadására.

[10] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 115. § (3) bekezdése alapján a keresetlevél F/2. szám alatti mellékletében felsorolt felépítmények és ingóságok (vagyonelemek) a felperes, mint tulajdonos részére való birtokba bocsátására és perköltség megfizetésére.

[11] Kifejtette, hogy a megjelölt vagyonelemeket az alperes a felek közötti üzemeltetési szerződés határozott idejének lejártá és annak ellenére nem adta vissza, hogy e vagyonelemek tekintetében érvényes jogcímmel a birtoklásra nem rendelkeznek. Hivatkozott a felek között létrejött üzemeltetési szerződés V.8. pont utolsó bekezdésére, amely alapján az üzemeltető köteles a szerződés lejártakor használatában álló valamennyi létesítményt és eszközt a felperes birtokába visszabocsátani.

A keresetlevélben kitért arra, hogy a használati jog értékesítése a földterületekre vonatkozott, ezt a 2009. december 14-ei szerződés 3.2. pontja kifejezetten rögzítette. E pont alapján az alperes jogalap nélkül tartja birtokban az cím13 és cím14 ingatlanokon megvalósult felépítményi vagyonelemeket, azok használatának birtoklására nem jogosult. Nem alapozza

meg az alperes birtoklásának jogszerűségét a használati jogot alapító szerződés 6.1. pontjában megjelölt hulladékkezelési jogosítvány sem.

Vitatta azt az alperesi állítás, hogy a felek szándéka az lett volna, hogy a perbeli ingatlanokon a hulladékkezelési feladatokat az alperes végezze a lerakók bezárásáig, a rekultivációig, és erre tekintettel az üzemeltetési szerződésben meghatározott határidő lejártá után továbbra is használhassa a lerakókat.

[12] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[13] Előadta, hogy az alperes a keresetben megjelölt vagyonelemek jelentős részét már felperes birtokába bocsátotta, illetőleg azt felajánlotta, másrészt a birtokában lévő vagyonelemek tekintetében a 2009. december 14-ei szerződés 6.1. pontja alapján érvényes jogcíme áll fenn a birtoklásra. E pont szerint ugyanis a felek az üzemeltetési szerződés lejártát követő 2050. november 1-ig terjedő időszakra megállapodást kötöttek, amelyben felperes kötelezettséget vállalt az ingatlanok jelenlegi hulladékkezeléshez kapcsolódó funkciójának megtartására, ami kihatott a per tárgyát képező vagyonelemek birtoklására, hasznosítására is. Előadta, hogy a perben érintett földterület rendeltetésszerű használata kizárólag a hulladékkezelési célú használat lehet, ezt az ingatlanok ingatlannyilvántartás megnevezése és az a körülmény is egyértelművé teszi, hogy az érintett területen kizárólag hulladékkezelési tevékenység végezhető, amelynek engedélyese 2030. december 31-ig az alperes.

Állítása szerint a 3.2. pont szerződésbe iktatására azért volt szükség, mert a támogatási szerződés rendelkezései szerint a fenntartási időszak lejártá alatt nem lehetett olyan szerződést kötni, amely az ISPA/KA létesítmények, felépítmények, ingatlanok megterhelésével járt volna. A fenntartási időszak lejártát követően nem lett volna akadálya annak, hogy az ISPA/KA vagyonelemek használatára a felek szándékuknak megfelelően állapodjanak meg. Az alperes szerint a felek akarata a szerződés megkötésekor arra irányult, hogy az alperes végezhesen az ingatlanokon hulladékkezelési tevékenységet, és a pusztai földterület használatán kívül hozzáférhessen a hulladékkezelési tevékenység végzését biztosító felépítményekhez, nemcsak az üzemeltetés időszaka alatt, de annak 2018. október 31-ei lejárátát követően is, a kiadott hulladékkezelési engedélyek alapján. Emiatt kerültek bele a használat jogát alapító szerződésbe a 6.1. pont rendelkezései, amellyel e tevékenység végzését kívánták a felek biztosítani.

Mivel a perrel érintett vagyonelemek alperes javára szóló használat jogával terhelt ingatlanokon találhatók, kifejtette, hogy még abban az esetben sem lenne elválasztható az ISPA/KA vagyonelemek birtoklásának kérdése az alperes szerződésből eredő jogainak rendezésétől, ha az átadás-átvételétől e vagyonelemek használatára az alperes nem lenne jogosult.

Az 1959. évi IV. törvény 157-160.§-aira, mint a dolog birtoklását, használatát, hasznosítását, megalapozó jogszabályhelyekre utalva kifejtette, hogy a használat joga a jogi személy esetén a jogi személy tevékenységi körével összhangban történő hasznosítást is magában foglalja.

Alperes az ellenkérelmében foglalt tényállítások alátámasztására a felek szerződéskötés kori akaratának megvilágítására, a szerződéskötés körülményeire tanúbizonyítást indítványozott.

[14] Az ellenkérelem előterjesztését követően a perben érintett vagyonelemek közül a keresetlevélhez csatolt F/2. szám alatti melléklet 1-7. és 8-9. pontjában feltüntetett vagyonelemekre nézve a felperes elismerte a járművek átvételét, ezért azokra a keresetét nem tartotta fenn.

Az alperesnek azzal az állításával kapcsolatban, hogy kulcsokat küldött meg, s ezzel lehetővé tette volna a birtokbaadást, továbbra is fenntartotta, hogy nincs hozzáférése így sem a

felépítményi vagyonelemekhez, mert a földhasználati megállapodás hiányára hivatkozva azt az alperes nem biztosítja.

- [15] Az elsőfokú bíróság anyagi jogi pervezetést követően a felperes változatlan jogcímen, az 1959. évi IV. törvény 115. § (3) bekezdése alapján, tulajdonjogára hivatkozással kérte a módosított felsorolás szerinti vagyontárgyak birtokba adását.
- [16] A keresetváltoztatás engedélyezését követően a 80. sorszám alatt előterjesztett módosított keresetét az alperes észrevétele folytán annyiban módosította, hogy a cím15, 073. hrsz.-ú ingatlan tekintetében feltüntetett üzemanyag töltőállomás birtokbaadását nem kérte, erre irányuló kereseti kérelmét nem tartotta fenn.
- [17] A keresetváltoztatással kapcsolatosan érdemi ellenkérelmében az alperes továbbra is a kereset elutasítását kérte, fenntartotta, hogy birtoklása jogszerű, 2050. november 1-ig érvényes jogcímen alapul. Az átvenni felajánlott vagyonelemekkel kapcsolatosan szükségesnek látta a végleges földhasználati megállapodást megkötését.
- [18] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja a felperes birtokába az alábbi hulladékkezelési műtárgyakat, ingóságokat, felépítményeket és ingatlanrészeket:

cím13 091/7. hrsz.-ú ingatlan tekintetében:

- 2 db veszélyes hulladék gyűjtő konténer
- válogató csarnok és bálátároló
- gépkocsi szín
- géptároló szín
- gép- és eszköztároló szín
- hulladékgyűjtő udvar
- parkolók
- kerítés
- kerékmosó
- zárt szennyvízgyűjtő akna
- tűzoltó víz tározó medence
- kompaktor út
- szilárd burkolatú telepi út
- gépjavító műhely 240 m²
- konténer mosó
- kompaktor mosó
- olajfogó műtárgy és szennyezett víz átemelő
- ivóvízkút vízkezelő gépházzal
- csapadékvíz tároló medence
- talajvíz figyelő kutak (3 db – K-4, K-5 és K-6-jelű)
- meteorológiai állomás
- ipari víz kút
- támfalas nyitott hulladéktároló
- komposztáló üzemviteli konténer
- komposztáló és tároló tér

- csurgalékvíz medence 3700 m³
- lerakótér, szigetelt lerakó medence 475.000 m³
- vízkormányzó és átemelő akna
- föld depónia
- csapadékvíz szikkasztó árok
- humusz depónia
- depóniagáz kezelő telep
- gázfáklya

cím13 091/9. hrsz.-ú ingatlan tekintetében:

- tolókapu
- parkolók
- kerítés
- hídmérleg
- szilárd burkolatú telepi út
- kompaktor mosó

cím13 091/10. hrsz.-ú ingatlan tekintetében:

- porta épület
- szociális és üzemviteli épület
- kerítés

cím15 073. hrsz.-ú ingatlan tekintetében:

- szociális és üzemviteli épületrész 63,51 m²
- tűzivíz tartály
- zárt szennyvíz gyűjtő tartály
- hídmérleg
- gépkocsi parkoló
- kerítés
- porta épület
- ivóvíz tisztító konténer
- SP-42 típusú hulladék átrakó berendezés
- csurgalékvíz tároló akna
- közlekedő út nehézgépkocsi forgalomra
- veszélyes hulladék tároló konténer
- hulladékgyűjtő udvar 720 m²
- komposztáló terület
- komposztáló irányítástechnikai konténer
- csurgalékvíz tároló medence

[19] Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg felperesnek 3.000.000 forint perköltséget, és az államnak 1.300.000 forint feljegyzett illetéket. Megállapította, hogy a különbözeti 200.000 forint illetéket az állam viseli.

- [20] Ítélete indokolásában megállapította, hogy a perbeli jogvitára az 1959. évi IV. törvény szabályait kell alkalmazni. Rögzítette, hogy a felperes keresetében megjelölte a felek közötti üzemeltetési szerződés V.8. pontját, amely szerint az üzemeltető köteles a szerződés lejáratakor használatában álló valamennyi létesítményt és eszközt az önkormányzat felperes birtokába visszabocsátani.
- Az 1959. évi IV. törvény 98. § és 115. §-ai alapján kifejtette, hogy a tulajdonos, ha bármi okból nincsen a dolog birtokában, követelheti a dolog kiadását attól, akinél az van. A tulajdonos akkor nem tarthat igényt a dolog birtokára, és így akkor nem indíthat sikeresen tulajdoni pert, ha a dolgot valaki jogosan tartja birtokában.
- Megállapította, hogy az alperes a felperes tulajdonjogát nem vitatta, ugyanakkor arra hivatkozott, hogy a tulajdonjogból eredő birtoklást megelőzi a szerződéses jogcímen fennálló birtoklási joga a használat jogát alapító szerződés 6.1. pontja alapján.
- A felek szerződéses akaratát az 1959. évi IV. törvény 205-207. §-ai alapján vizsgálva arra jutott, hogy 2018. november 1. napját követően az alperesnek a felépítményekre vonatkozó használati – és ezáltal birtoklási jogosultsága – az alperes által hivatkozott rendelkezésekből nem következik, a hivatkozott szerződéses rendelkezések az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentésére figyelemmel akként értelmezendők, hogy a földterület használatára 2018. november 1. napját követően határozott időtartamban jogosult alperes, azonban ez nem vonatkozik a projekttel érintett felépítményekre. Rögzítette, hogy a tanúvallomások tükrében sem állapítható meg az alperes által hivatkozott tartalom, így érvényes jogcímet a perben alperes a birtoklásra nem bizonyított, ezért a felperes a perben igazolt tulajdonjoga és az 1959. évi IV. törvény 115. § (3) bekezdése alapján jogszerűen igényelte a keresetben megjelölt dolgok birtokbaadását.
- [21] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte, hogy másodfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 379. § -a alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és a peres eljárást szüntesse meg, tekintettel arra, hogy a keresetlevelet az elsőfokú bíróságnak a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja, valamint a Pp. 176.§ (1) bekezdés g) pontja alapján vissza kellett volna utasítania. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását. Harmadlagosan a Pp. 381. § alapján kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, kérte továbbá az alperes első és másodfokú perköltségben marasztalását.
- [22] Az elsődleges kérelem indokai körében kifejtette, hogy a felperes az osztatlan közös tulajdonban álló vagyonelemek birtokba bocsátása iránt nem jogosult önállóan fellépni. A felperes tulajdonjoga alapján csupán két vagyonelem (cím13 091/7. hrsz. – ipari víz kút, cím13 091/10. hrsz. – porta épület) birtokba bocsátását kérheti. A további 203 települési önkormányzat konzorcium tag perben állása – a megjelölt két vagyonelemen kívül - a Pp. 36. § alapján kötelező, mivel a per tárgya olyan közös jog érvényesítésére irányul, amely csak egységesen dönthető el. A konzorciumi szerződés perindításra vonatkozó felhatalmazásról nem rendelkezik, így a jelen per megindítására és a kiadni kért vagyonelemekhez kapcsolódó tulajdoni igény érvényesítésére a felperes sem saját maga, sem a 204 önkormányzatot képviselő konzorcium gesztoraként nem jogosult. A keresetlevelet a Pp. 176. § (1) bekezdés g) pontja szerint a bíróság - hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve vissza kellett volna utasítani, illetve a pert a Pp. 240.§ (1) bekezdés a) pontja szerint hivatalból meg kellett volna szüntetni.
- [23] A másodlagos kérelem indokai körében előadta, hogy az elsőfokú bíróságnak hivatalból kellett volna észlelnie, hogy a konzorciumi szerződés és a támogatási szerződés rendelkezései alapján a felperes a kért vagyonelemeket érintő tulajdonjogi igény érvényesítése körében sem önállóan, sem gesztori minőségében nem járhat el, amennyiben viszont ezt észlelte, és ennek

ellenére a felperes keresetének helyt adott, úgy e döntése tekintetében indokolási kötelezettség terhelve volna.

- [24] Továbbra is állította, hogy az üzemeltetési szerződés megszűnése ellenére alperesnek van érvényes jogcíme a vagyonelemek birtoklására. E jogcím az ingatlannyilvántartásba az adásvételi és a használat jogát alapító szerződés alapján 2010. évben bejegyzett használat joga, amely 2050. november 1. napjáig meghatározott időtartamra szól. A használat joga, mint abszolút szerkezetű jog mindenkivel szemben hatályos, mely tényen nem változtat az sem, hogy az üzemeltetési szerződés idő közben megszűnt.

A szerződő felek akarata arra irányult és azért került az adásvételi szerződésbe is a használat jogának biztosítása, hogy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonostól függetlenül, a teljes ingatlant és az azon a hulladékgazdálkodási tevékenység végzéséhez létesített vagyonelemeket 2050. november 1. napjáig kizárólag a felperes használja. Hivatkozott az 1959. évi IV. törvény 165. § alapján arra, hogy a használat jogánál fogva a jogosult a dolgot szükségleteit meg nem haladó mértékben használhatja és hasznait szedheti. A használat jogának gyakorlása másnak nem engedhető át, egyebekben pedig a használat jogára a haszonélvezet szabályait kell alkalmazni. Az 1959. évi IV. törvény 97. §-a alapján hivatkozott arra is, hogy az alperes a földdel együtt minden felépítményt jogosult birtokában tartani, használni és hasznosítani a haszonélvezet szabályaira is figyelemmel.

- [25] Rámutatott fellebbezésében arra is, hogy az elsőfokú ítélet jelen formájában azért is jogszabálysértő mert nem végrehajtható. Ennek indokaként egyrészt arra utalt, hogy nem lehetséges olyan vagyonelemek felperesnek történő kizárólagos birtokba adása, amelyek osztatlan közös tulajdonban állnak. Másrészt utalt arra, hogy az cím13 091/9. hrsz. alatti ingatlanon állótolókapu, parkolók, kerítés, hídmérleg, szilárd burkolatú telepi út, valamint kompaktor mosó nem található, azok ténylegesen az cím13 091/7. és az cím13 091/10. hrsz-ú ingatlanokon helyezkednek el. Az cím13 091/9. hrsz. alatti földterület a természetben ténylegesen csupán egy szilárd burkolatú út alatti földterület, így amennyiben alperesnek a szilárd burkolatú utat a használati joga ellenére birtokba kellene adnia a felperes részére, úgy az nemcsak az cím13 091/9. hrsz. alatti földterület teljes használatát, de a többi földterületre történő bejutást is lehetetlenné tenné, hiszen az ingatlanokra kizárólag ezen az úton és tolókapun keresztül lehet bejutni. Kérdésként fogalmazta meg, hogy az cím13 091/9. hrsz-ú ingatlanon lévő szilárd útburkolatot vagy egy 475.000 m³-es szigetelt lerakó medencét az alatta fekvő föld nélkül hogyan lehet birtokba adni? Miután erre a gyakorlatban nincs lehetőség, így ez okból az elsőfokú ítélet végrehajthatatlan. Sérelmezte végül az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó döntését, az elsőfokú ítéletben megállapított részleges pernyertességére hivatkozással.

- [26] Harmadlagos kérelmét azzal indokolta, hogy amennyiben a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megváltoztatása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy a célszerű, úgy az elsőfokú ítélet – másodlagos fellebbezése indokai között részletezett - anyagi jogszabályt sértő voltára tekintettel az elsőfokú eljárás megismétlése elengedhetetlen.

- [27] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és az alperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult.

- [28] Az elsődleges fellebbezési kérelemmel kapcsolatban előadta, hogy tévesen állítja az alperes, hogy a birtokba bocsátani kért vagyonelemek nagy részének nem a felperes a kizárólagos tulajdonosa. Az ISPA/KA projekt keretében a perbeli ingatlanokon megvalósult vagyonelemek ugyanis – a konzorciális és a támogatási szerződés rendelkezései ellenére – még nem kerültek a konzorciumi tagönkormányzatok közös tulajdonába (mert a vagyonfelosztás arányában és módjában a konzorciumi tagok a mai napig nem állapodtak meg), a vagyonelemek így időlegesen, a vagyonfelosztásig a felperes tulajdonában állnak, ezért a további 203 önkormányzat perben állása nem szükséges. A felperes valamennyi

megjelölt vagyonelem kizárólagos tulajdonosaként az 1959. évi IV. törvény 115. § (3) bekezdése alapján kérheti a vagyonelemek birtokba bocsátását.

- [29] A másodlagos fellebbezési kérelemmel összefüggésben előadta, hogy a 70. sorszámú periratában a felperes egyértelmű nyilatkozatot tett tulajdonosi minősége tekintetében, illetve, hogy az alperes a felperes tulajdonosi minőségét az elsőfokú eljárás során még nem vitatta. Helyesen állapította ezért meg az elsőfokú bíróság, hogy a perben a felperes tulajdonjoga nem volt vitatott. Helytállóan jutott álláspontja szerint az elsőfokú bíróság arra a következtetésre is, hogy a felépítményekre vonatkozóan 2018. november 1. napját követően az alperest az általa hivatkozott szerződési rendelkezés alapján a birtoklás joga nem illeti meg, a perben az alperes érvényes jogcíme a birtoklásra nem bizonyított.
- [30] Mind az elsődleges, mind a másodlagos fellebbezési kérelem kapcsán utalt arra, hogy az előterjesztett fellebbezési hivatkozás a Pp.373. § (1) bekezdésében szabályozott ellenkérelem-változtatás tilalmába ütközik.
- [31] Vitatta fellebbezésben felhívott 1959. évi IV. törvény 97. §-ának alkalmazhatóságát, utalva arra, hogy a használat jogát alapító szerződésben a szerződő felek a földterületre korlátozták a használati jogot és attól, hogy a földterületre a szerződés megkötését követően felépítmények épültek, ez nem változott.
- [32] Tévesnek tartotta azt az alperesi fellebbezési hivatkozást is, hogy az elsőfokú ítélet nem végrehajtható. Kifejtette, hogy a felépítmények, illetve a jogszabály alapján építménynek minősülő egyéb vagyonelemek birtokba adása természetben megvalósulhat és mivel a földre vonatkozóan az alperesnek használati joga van, a felperesi vagyonelemek által elfoglalt földterületre a föld használatáért az alperes díjat követelhet a felperestől. A módosított keresetben szereplő vagyonelemek természetbeni visszaadásának nincsen akadálya, a használati díjban történő megállapodás hiánya nem akadályozza a birtokba adást, mert nem változtat azon, hogy az alperesnek nincs érvényes jogcíme a használatra, a birtoklásra és a hasznosításra.
- [33] Álláspontja szerint nem jogszabálysértő az elsőfokú bíróság döntése az elsőfokú perköltség viseléséről.
- [34] A harmadlagos fellebbezési kérelemmel összefüggésben arra utalt, hogy a Pp.381. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés esetén kerülhet sor, azonban illet az alperes a fellebbezésében nem jelölt meg.
- [35] A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozott:
- [36] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárásban csatolt iratok alapján a következőkkel egészíti ki:
- [37] A 2007. március 8. napján megkötött üzemeltetési szerződés fejrésze szerint a szerződés a felperes, mint gesztor (a továbbiakban mint Önkormányzat) által képviselt név konzorciális szerződését aláíró, a név2 projektterület 104 településéhez tartozó önkormányzatok (a továbbiakban mint Önkormányzatok) és az alperes (a továbbiakban mint Üzemeltető) között jött létre.
- [38] A szerződés V.8. pontjának utolsó mondata rögzítette, hogy „amennyiben a szerződés meghosszabbítására – akár az Önkormányzat erre irányuló szándékának hiányában, akár a hatályos jogszabályok tiltó rendelkezései miatt – nem kerül sor, - és a felek más megállapodást ebben a vonatkozásban nem kötnek, - úgy az Üzemeltető a szerződés lejártakor használatában álló valamennyi létesítményt és eszközt köteles az Önkormányzat birtokába visszabocsátani.”
- [39] Az elsőfokú eljárásban előterjesztett kérelmek körében kiegészíti a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását azzal, hogy a keresetváltoztatást követően

előterjesztett 84. sorszámú érdemi ellenkérelmében az alperes többek között arra is hivatkozott, hogy az alperest megillető, a perbeli ingatlanokon fennálló használat joga miatt egy esetleges keresetnek helyt adó ítélet nem lenne végrehajtható.

- [40] A kiegészített, egyebekben helyesen megállapított tényállás alapján a másodfokú bíróság az elsődleges fellebbezési kérelmet nem tartotta megalapozottnak.
- [41] A Pp.379.§-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel - teljes egészében vagy abban a részében, amelyre a megszüntetés oka fennáll - hatályon kívül helyezi, és az eljárást megszünteti, ha a 240. § (1) bekezdése vagy a 241. § (1) bekezdése szerinti ok az elsőfokú vagy a másodfokú eljárásban fennáll. Ha az eljárás megszüntetésének alapjául szolgáló hiány pótolható vagy az eljárás jóváhagyásával orvosolható, a felet erre az eljárás megszüntetése előtt - megfelelő határidő tűzésével - fel kell hívni. A Pp.176. § (1) bekezdés g) pontja szerint a bíróság – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – a keresetlevelet visszautasítja, ha a pert nem jogszabályban erre feljogosított személy indítja meg.
- [42] A fentiek alapján a keresetlevél visszautasításának akkor van helye, hogy ha jogszabály kifejezetten megjelöli a perindításra jogosult személyeket és a pert nem a jogszabályban megjelölt személy indítja meg. Ilyen jogszabály például a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:35. §-a, vagy a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 65. §-a. A keresetlevél visszautasítását csak a felperes kifejezett jogszabályi rendelkezésen alapuló aktív perbeli legitimációjának hiánya alapozza meg. Ettől külön kell választani, amikor ilyen kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában a követelés a felperest bármely okból nem illeti meg, ekkor a bíróságnak érdemben, ítélettel kell döntenie.
- [43] A perbeli esetben nincsen olyan jogszabály, ami a perindításra jogosultakat megjelölné, azt pedig, hogy a követelés a felperest bármely okból nem illeti meg, a bíróságnak ítélettel kell elbírálnia, így az ítélet hatályon kívül helyezésének és a per megszüntetésének ebből az okból nem volt helye.
- [44] A Pp.176. § (2) bekezdés b) pontja szerint a bíróság visszautasítja a keresetlevelet, ha hiánypótlási felhívás ellenére a felperes a pert nem a jogszabályban meghatározott személy ellen indította meg, vagy meghatározott személyek perben állása kötelező, és a felperes e személyeket nem vonta perbe.
- [45] A felperes a keresettel birtokba adni kért dolgok tulajdonjogát illetően az elsőfokú eljárásban több, egymástól eltérő nyilatkozatot tett. Állította azt is, hogy azok a konzorciumi tagok közös tulajdonában állnak, majd módosított keresetében azt, hogy azok az ő saját tulajdonát képezik. A másodfokú bíróság megítélése szerint a felperes perbeli legitimációja fennállásának eldöntéséhez a tulajdoni viszonyok vizsgálatára nem volt szükség. A felperes ugyanis a keresetlevélben érvényesíteni kívánt jogként azt jelölte meg, hogy az alperes a felek közötti üzemeltetési szerződés határozott idejének lejártá ellenére az üzemeltetés céljából birtokba vett ingatlanok és ingóságok (továbbiakban vagyonelemek) vonatkozásában felperes, mint tulajdonos részére történő visszaadási kötelezettségének nem tett teljeskörűen eleget, az alperesnek a birtokában tartott vagyonelemek tekintetében nincsen érvényes jogcíme a birtoklásra. A keresetlevélben utalt a felperes az üzemeltetési szerződés V.8. pontjának utolsó bekezdésére, amely alapján - tekintettel arra, hogy a szerződés meghosszabbítására nem került sor és a felek más megállapodást e körben nem kötöttek - az Üzemeltető (alperes) köteles a szerződés lejártakor használatában álló valamennyi létesítményt és eszközt az Önkormányzat (felperes) birtokába visszabocsátani.
- [46] Mivel a kiegészített tényállás alapján az üzemeltetési szerződés fejrésze a konzorciumi tag önkormányzatok képviselőjében eljáró felperest nevezte a továbbiakban Önkormányzatnak,

így az üzemeltetési szerződés V.8. pontjában azt kötötték ki a szerződő felek, hogy az ott meghatározott feltételek bekövetkezésekor az alperes a vagyonelemeket a felperes birtokába köteles visszabocsátani. Ugyanerre hivatkozott a felperes a 80. számú keresetmódosításában is. E szerződéses kikötés alapján a felperes a konzorciumi tagok perben állása nélkül érvényesíthette vagyonelemek visszaadására vonatkozó igényt.

- [47] A harmadlagos fellebbezési kérelem szintén nem megalapozott, hiszen a Pp.381. §-a az ítélet mérlegelhető hatályon kívül helyezését eljárási szabálysértés miatt teszi lehetővé, az alperes azonban fellebbezésében nem jelölt meg olyan eljárási szabálysértést, ami megalapozná a hatályon kívül helyezést.
- [48] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság a másodlagos – megváltoztatásra irányuló – fellebbezés alapján vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét.
- [49] Az üzemeltetési szerződés megkötésekor, 2007. március 8-án a szerződés V.8. pontja logikus, a felek szerződéses jogviszonyaival összhangban álló, végrehajtható kikötés volt. A szerződés megkötése után, de még e jogviszony megszűnése előtt, 2009. december 14-én azonban a perbeli ingatlanok tulajdonosaként a felperes és az alperes egy újabb szerződéssel az alperes részére – annak 3.2. pontja alapján kizárólag a földterületre vonatkozó – használati jogot alapítottak. A per adatai, így különösen tanúl és tanú3 tanúvallomása és a felek között létrejött további szerződéses jogviszonyok alapján az állapítható meg, hogy a felek szándéka a hosszútávú együttműködésre irányult, arra, hogy az alperes hosszútávon végezhesse a megvalósult projekt területén a hulladékkezelést. A felperes maga sem jelölt meg a perben olyan egyéb célt, ami a használati jog alapítását egyébként indokolta volna.
- [50] Az 1959. évi IV. törvény 165. § (1) bekezdése szerint a használat jogánál fogva a jogosult a dolgot a saját, valamint együtt élő családtagjai szükségleteit meg nem haladó mértékben használhatja és hasznait szedheti. A használat jogának gyakorlása másnak nem engedhető át. A (2) bekezdés alapján egyebekben a használat jogára a haszonélvezet szabályait kell alkalmazni.
- [51] A 157. § (1) bekezdése szerint haszonélvezeti jogánál fogva a jogosult a más személy tulajdonában álló dolgot birtokában tarthatja, használhatja és a hasznait szedheti. A (2) bekezdés előírja, hogy a haszonélvezeti jog fennállása alatt a tulajdonos a birtoklás, használat és a hasznok szedésének jogát csak annyiban gyakorolhatja, amennyiben a haszonélvező e jogokkal nem él.
- [52] Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett használat joga abszolút szerkezetű dologi jog. E jog a haszonélvezettől abban különbözik, hogy a használat a használó az ingatlant nem korlátlanul használhatja, csak a szükségleteit meg nem haladó mértékben. Az új Ptk. hatályba lépése előtt vitás volt, hogy jogi személyeket megillet-e egyáltalán a használat joga, de a bírói gyakorlat arra a következtetésre jutott, hogy igen, a „személyes szükséglet” fogalmán pedig a jogi személy rendeltetéséhez igazodó használatot kell érteni. Ezt a gyakorlatot az új Ptk. törvényi szintre emelte.
- [53] Helyesen hivatkozott ezért az alperes az elsőfokú eljárásban a keresetváltoztatást követően előterjesztett 84. sorszámú érdemi ellenkérelmében többek között arra, hogy a birtokba adás, (illetve annak felajánlása) ellenére a felperes a vagyonelemeket a perbeli területeken az alperes javára fennálló használat jogából eredően nem tudja birtokában tartani. A használat jogát alapító szerződés ugyanis az alperesnek biztosítja azon földterületek teljes körű birtoklását, használatát, hasznosítását is, amelyen keresztül a felperes által már birtokba vett, illetve birtokba vételre felajánlott felépítmények megközelíthetők. Egy esetleges keresetnek helyt adó ítélet esetén sem lenne ezért az ítélet végrehajtható.
- [54] Helyes továbbá a fentieknek megfelelő fellebbezési hivatkozás is az elsőfokú ítélet végrehajthatatlansága tekintetében, mert a felperes keresetében megjelölt vagyonelemek

birtokba vétele szükségképpen érintené az alperest megillető használat jogát, a keresettel érintett vagyonelemek birtoklása, megközelítése, használata ugyanis csak az alperes használatában álló ingatlan igénybevételevel lehetséges. A vagyonelemek felperesnek történő birtokba bocsátásához szükséges lenne a felek közös akaratával, ellenérték fejében létrejött használat jogának rendezése, enélkül a kereset nem teljesíthető, mert az ítélet nem végrehajtható.

- [55] A kifejtettek miatt a fellebbezésben felhozott további indokokat a másodfokú bíróság nem vizsgálta, megállapította, hogy a kereseti kérelem nem teljesíthető, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.383.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [56] A sikeres fellebbezés folytán a felperes teljes egészében pervesztes, az alperes teljes egészében pernyertes lett. A perköltségről a másodfokú a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett azzal, hogy az elsőfokú eljárásban az alperest képviselő ügyvéd a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 2.§ a) pontja alapján, a csatolt szerződésnek megfelelően 600.000 forintot igényelt, amely 350.000 forint munkadíj mellett tárgyalásonként 30.000 forint munkadíjra és 20.000 forint készkiadásra vonatkozott.
- [57] A felperes illetékmentességére tekintettel le nem rótt kereseti illeték a Pp.102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.
- [58] A másodfokú eljárásban a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján igényelt ügyvédi munkadíjat az alperes. A pertárgy értékét a felperes keresetében 1.440.072.502 forintban jelölte meg. A másodfokú bíróság a megjelölt jogszabályok alapján megállapítható munkadíjat a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (6) bekezdése alapján mérsékelte. A jogalkotó nem véletlenül tette meg a pertárgy értéket az ügyvédi munkadíj alapjául, mert általában a magasabb pertárgyérték nagyobb ügyvédi felelősséget feltételez, és ennek a díjazásban is kifejezésre kell jutnia. Ugyanakkor azonban a kiemelkedően nagy pertárgyértékek esetében a mechanikus számítás olyan magas összegű munkadíjat eredményez, ami szükségszerűen nem állhat arányban a kifejtett ügyvédi tevékenységgel. A másodfokú bíróság ezért a jogszabály alapján megállapítható munkadíjat 4.000.000 +AFA összegre mérsékelte, mert megítélése szerint ez áll arányban a másodfokú eljárásban kifejtett ügyvédi tevékenységgel.

Ugyancsak pervesztessége folytán, a Pp. 83.§-a alapján köteles a felperes az alperes fellebbezésére lerótt 2.500.000 forint illeték megtérítésére.

Pécs, 2023. január 12.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubai Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró